

Posebno poročilo IPCC: Globalno segrevanje za 1,5 °C

Posebno poročilo IPCC o globalnem segrevanju za 1,5 °C je najpomembnejše poročilo podnebnih znanstvenikov tega desetletja. Predstavlja najbolj celovito in verodostojno oceno posledic globalnega segrevanja za 1,5 °C glede na predindustrijsko dobo ter ukrepe, ki so potrebni, da ostanemo pod tem pragom. Poročilo bo imelo v naslednjih letih velik vpliv na oblikovanje politik na nacionalni, EU in mednarodni ravni.

Čimprejšnje ukrepanje je nujno!

IPCC je potrdil, da se je ozračje že [segrelo za 1° C](#) v primerjavi s predindustrijsko ravno. Prek vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov to segrevanje že danes vpliva na vse nas. [Znanstveniki so ugotovili](#), da so podnebne spremembe več kot podvojile verjetnost letošnjega pojava hudega vročinskega vala v Evropi in po svetu. Ti ekstremni vremenski dogodki kažejo, da podnebne spremembe niso oddaljen pojav, ampak vplivajo na nas tukaj in zdaj.

Posebno poročilo IPCC dokazuje, da bodo prihodnje škode zelo odvisne od tega, kako hitro bomo zmanjševali emisije toplogrednih plinov in koliko segrevanja bomo posledično preprečili. Pričakuje se, da bodo toplotni ekstremi, podobni tistim, ki smo jim bili priča letos poleti, pa tudi močna deževja, poplave in nevihte ob nadaljnjem segrevanju postajali vse pogostejši in nevarnejši. Vsaka raven segrevanja prihaja z določenimi nevarnimi vplivi, vendar obstaja velika razlika med omejitvami temperature na [1,5 °C in 2 °C](#) ter temperaturami nad 3 °C, kamor nas vodijo trenutne zaveze držav.

Poročilo IPCC kaže, da se je z upoštevanjem meje 1,5 °C mogoče izogniti številnim hudim posledicam segrevanja ozračja in s tem daje zagovornikom tega cilja močno podporo. Segrevanje pod 1,5 °C pomeni, da bo manj ljudi izpostavljenih hudim vročinskim valovom, močnemu deževju, suši, nevihtam in poplavam. Omejitev segrevanja pod 1,5 °C bi pred izumrtjem rešilo večino svetovnih [rastlinskih in živalskih vrst](#). V primerjavi z 2 °C bi segrevanje pod 1,5 °C pomenilo 10 cm manj dviga morske gladine do leta 2100, s čimer bi bilo prizadetih manj ljudi, ki živijo v obalnih mestih ali na otokih. Izognemo se lahko tudi vrsti prelomnih točk, kot je izguba polarnega ledu, ki bi prinesli nenadne in nepovratne spremembe načina življenja. Znatno bi se zmanjšala tveganja za države z nizkimi prihodki in tiste, ki živijo v revščini. Za mnoge od njih pol stopinje pomeni razliko med življenjem in smrtjo.

Nove študije, ki so bile narejene v pripravah na IPCC poročilo kažejo, da je segrevanje za 2 °C veliko bolj nevarno, kot je bilo sprva napovedano. **2 °C ni več varen ali sprejemljiv cilj.**

Omejitev segrevanja pod 1,5° C je v interesu vseh Evropejcev. Zaradi goste poseljenosti celine so nedavna vroča poletja in vročinski valovi v Evropi povzročili poskok v stopnji umrljivosti. Pol stopinje razlike med zaježitvijo segrevanja ozračja pod 2 °C ali pod 1,5 °C pomeni, da bo [manj Evropejcev](#) izpostavljeno toplotnim ekstremom. Prav tako se bodo zmanjšala tveganja za suše, pomanjkanje vode in pomanjkanje hrane v srednji Evropi in v Sredozemlju. V Alpah se bi bilo moč izogniti dramatičnim spremembam naravnega okolja, ki bodo imela močan vpliv na ljudi in gospodarstvo.

Omejitev segrevanja ozračja pod 1,5 °C bi znatno zmanjšala [škodo](#), ki bi nastala zaradi podnebnih sprememb v vseh sektorjih družbe in gospodarstva. Podnebne spremembe povzročajo izgubo življenj, zmanjšujejo dostop do čiste pitne vode in hrane, ogrožajo turizem, negativno vplivajo na zdravje, škodujejo industriji ter energetski in prometni infrastrukturi, omejujejo gospodarsko rast, povzročajo množično izumrtje vrst in prispevajo k revščini, konfliktom in migracijam. Podnebne spremembe so že prisilile [milijone ljudi](#), da so zapustili svoje domove. Omejitev segrevanja pod 1,5 °C bi zmanjšala tveganje za prihodnje migracije.

Rešitve poznamo!

Za zaježitev globalnega segrevanja pod 1,5 °C je potreben izjemen premik v energetske sektorju, sektorju rabe tal ter načinu upravljanja urbanih območij in industrije. Še vedno je izvedljiv, vendar le, če bodo vlade ukrepale takoj. Cilj 1,5 °C ne pušča prostora za odlašanje in postopno ukrepanje temveč terja korenite spremembe. IPCC nam daje upanje, da lahko s spremenjenim načinom organizacije naše družbe ustvarimo varnejšo in uspešnejšo prihodnost.

Okrepiti moramo ukrepe, za katere vemo, da delujejo. To pomeni prehod k 100 % obnovljivim virom energije, s pospešenim opuščanjem vse umazane energije, začenši s premogom, povečanje vlaganj v ukrepe za energetske prihranke, čistejšo proizvodnjo in potrošnjo, takojšnjo opustitev vseh investicij v fosilne vire ter varovanje in obnovo naravnih ekosistemov kot so gozdovi. Potrebne bodo tudi korenite spremembe življenjskih slogov, vključno s spremembami prehranjevalnih navad in uporabo bolj trajnostnih načinov mobilnosti. Rešiti se moramo odvisnosti od rasti BDP ter narediti premik k novim ekonomskim politikam, ki zagotavljajo blaginjo za vse, znotraj planetnih meja.

Brez dvoma so koristi, ki jih ti ukrepi prinašajo, višje od stroškov. Poleg preprečitve podnebne katastrofe naložbe v podnebne ukrepe predstavljajo veliko priložnost za evropsko gospodarstvo in njene državljane. Modernizacija prometnega sistema in sistema proizvodnje energije, povečanje energetske neodvisnosti, čistejši zrak, izboljšana raba zemljišč, ustvarjanje dostojnih delovnih mest ter čistejša, varnejša in bolj trajnostna mesta so koristi, ki jih prinašajo podnebni ukrepi. Na ta način lahko oblikujemo osnovo za skupno blaginjo in finančno stabilnost ter neposredno prispevamo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja.

Toliko kot je znakov, da drvimo v temen podnebni scenarij, je tudi znakov, da so okoliščine naklonjene spremembam: Evropska podjetja, skupine vlagateljev, lokalne in regionalne oblasti ter civilna družba skupaj [pozivajo voditelje EU](#), naj pospešijo prehod v brezogljichno Evropo v skladu s ciljem 1,5 °C. Ljudje, ki jim je mar za naš planet, pozivajo politične voditelje k ukrepanju bodisi prek [množičnih demonstracij](#) bodisi s [podnebnimi tožbami](#). Vedno več voditeljev [v EU](#) in [v tujini](#) si že prizadeva, da bi svet postavili na pot k omejitvi dviga temperature pod 1,5 °C. Znaki, da je svetovni energetski prehod že v teku in neustavljiv, so vidni povsod: drastično padanje cen in porast rabe obnovljivih virov energije, zmanjševanja rabe premoga, umikanje investicij iz fosilnih goriv in [podnebno ukrepanje na ravni mest, regij in podjetij](#).

Odgovornost do prihodnjih generacij

Med načrti naših vlad in tem, kar moramo storiti, da ostanemo pod 1,5 °C, je ogromen razkorak. S Pariškim sporazumom iz leta 2015 so se vse države zavezale, da si bodo prizadevale omejiti dvig temperature pod 1,5 °C. Toda zaveze držav, ki so bile predstavljene v Parizu, bi v najboljšem primeru povzročile dvig globalne temperature na približno 3 °C. Poročilo IPCC kaže, da bomo ob nespremenjenem ukrepanju presegli prag 1,5 °C že okoli leta 2040.

Če želimo ostati pod 1,5 °C, se morajo države zavezati, da bodo svoje podnebne cilje zaostrole do leta 2020. Poročilo IPCC namreč kaže, da bo hitrost zmanjševanja emisij v naslednjem desetletju pokazala, ali lahko zaježimo segrevanje ozračja pod 1,5 °C. Vlade z vsega sveta, vključno z EU, so ob sprejemu Pariškega sporazuma naročile poročilo IPCC, sedaj pa morajo njegove ugotovitve upoštevati in se zavezati, da bodo okrepile svoje podnebne cilje najkasneje na prihajajočem podnebnem vrhu v Katovicah. Nekatere države članice EU, kot sta Nizozemska in Švedska, so nedavno pozvale k povečanju cilja zmanjšanja emisij do leta 2030 na vsaj 55 %.

Evropska komisija mora zagotoviti, da bo dolgoročna strategija EU o podnebnih spremembah, ki bo predstavljena novembra, odražala nujnost ukrepanja, ki izhaja iz poročila IPCC, skladno s ciljem iz Pariškega sporazuma za omejitev segrevanja pod 1,5 °C in hkrati zrcalila potrebne spremembe v vseh sektorjih gospodarstva. Čas se izteka in vlade imajo še zadnjo priložnost, da naslovijo podnebne spremembe z ukrepi, ki bodo odražali resnost in obseg problema, s katerim se soočamo.

Temu primerno mora EU povečati svojo finančno podporo revnejšim in bolj ranljivim državam, da se bodo zmogle prilagajati na spreminjajoče se okoliščine, s katerimi se že zdaj soočajo zaradi podnebnih

sprememb. Podpora prilagajanju na podnebne spremembe učinkovito izboljšuje možnosti njihovega preživetja in daje prostor za njihov uspešen in trajnosten razvoj.